

Srednja zdravstvena šola Celje

OBLAČENJE DIJAKOV NA SREDNJI ZDRAVSTVENI ŠOLI CELJE

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICA:

Sara KOVČE, 3. b

MENTORICA:

mag. Jana BERVAR, univ. dipl. psih.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2010

Srednja zdravstvena šola Celje

OBLAČENJE DIJAKOV NA SREDNJI ZDRAVSTVENI ŠOLI CELJE

RAZISKOVALNA NALOGA

Slika 1: Srednja zdravstvena šola v Celju leta 2019 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)

AVTORICA:

Sara KOVČE, 3. b

MENTORICA:

mag. Jana BERVAR, univ. dipl. psih.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2020

ZAHVALA

Raziskovalna naloga Oblačenje dijakov na Srednji zdravstveni šoli Celje ni le moje delo, ampak so mi pri izdelavi same naloge prijazno pomagali različni ljudje.

Zahvaljujem se mentorici mag. Jani Bervar, ki mi je pomagala pri izdelavi raziskovalne naloge.

Zahvala gre tudi vsem, ki so si vzeli čas in izpolnili anketni vprašalnik, brez katerega raziskovalne naloge ne bi bilo mogoče izvesti, in vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali k nastanku raziskovalne naloge.

Zahvaljujem se tudi gospe laborantki Zdenki Salobir, ki je sodelovala pri intervjuju in mi pomagala pridobiti slike iz šolskega arhiva.

Hvala tudi gospe Tei Bevc Holobar za strokovni pregled naloge, gospe Franji Dobrajc, prof., za prevod izvlečka v angleščino, gospe Maji Antonič, prof., za slovnični pregled, gospe Smilji Pevec, univ. dipl. biol., za koordinatorsko raziskovalne dejavnosti na šoli ter gospe Nini Lobe Selič, prof., za tehnično podporo.

Za podporo pri izvajanju raziskovalne dejavnosti na šoli pa se zahvaljujem ravnateljici, gospe Katji Pogelšek Žilavec, prof., mag. posl. ved.

KAZALO

KAZALO VSEBINE

Vsebina	
ZAHVALA.....	1
KAZALO	2
KAZALO VSEBINE	2
KAZALO GRAFOV	3
KAZALO SLIK.....	3
KAZALO PRILOG	3
POVZETEK	4
ABSTRACT	5
1 UVOD	6
1.1 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE	7
1.2 CILJ RAZISKOVALNE NALOGE	7
1.3 HIPOTEZE	7
1.4 METODE DE LA	7
2 TEORETIČNI DEL.....	8
2.1 Moda	8
2.2 Moda skozi različna obdobja	8
2.3 Zgodovina Srednje zdravstvene šole v Celju	9
2.4 Najpogostejši materiali, iz katerih so sestavljena naša oblačila	10
2.5 Porast hitre mode	11
2.6 Recikliranje oblačil	12
3 EMPIRIČNI DEL.....	14
3.1 VZOREC	14
3.2. ČAS RAZISKAVE	14
3.3 OBDELAVA PODATKOV	14
3.4 REZULTATI RAZISKAVE	14
3.4.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	15
3.5 INTERVJU	26
3.6 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA	32
4 ZAKLJUČEK	35
5 VIRI.....	36
5.1 VIRI SLIK	37

6 PRILOGE	38
-----------------	----

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Kako v življenju na splošno dojemaš samega sebe?	15
Graf 2: Se ti zdi, da se počutje dijakov izraža v njihovem oblačenju?	15
Graf 3: Ali tvoje počutje vpliva na oblačila, ki jih nosiš (npr. temnejša oblačila nosim, kadar sem žalosten/a ali svetlejša, kadar sem vesel/a)?	16
Graf 4: Počutje	16
Graf 5: Uspešnost	17
Graf 6: Samozavest	17
Graf 7: Občutek sprejetosti	18
Graf 8: Ustvarjanje prvega vtisa	18
Graf 9: Ali veš, iz katerih materialov je sestavljeno oblačilo, ki ga nosiš?	19
Graf 10: Kateri material je naravni material?	19
Graf 11: Ali imaš v omari kakšen kos oblačila priznane blagovne znamke?	20
Graf 12: Kakšno je tvoje mnenje glede oblačil priznanih blagovnih znamk?	20
Graf 13: Ali meniš, da dijaki sodijo druge dijake po načinu oblačenja?	21
Graf 14: Ali meniš, da se način oblačenja razlikuje glede na šolo, ki jo nekdo obiskuje?	21
Graf 15: Kakšen stil imaš rad/a?	22
Graf 16: Starši	22
Graf 17: Fant/dekle	23
Graf 18: Najboljša prijateljica/prijatelj	23
Graf 19: Vrstniki	24
Graf 20: Televizijske reklame	24
Graf 21: Slavne osebnosti	25
Graf 22: Kaj narediš z oblačili, ki jih več ne nosiš?	25

KAZALO SLIK

Slika 1: Srednja zdravstvena šola v Celju leta 2019 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)	0
Slika 2: Skupinska slika dijakinj leta 1974 (šolski arhiv, 26. 2. 2020)	6
Slika 3: Slika 1. c iz leta 1977 (Arhiv Zdenke Salobir, 27. 2. 2020)	10
Slika 4: Delovne obleke leta 2006 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)	27
Slika 5: Razstava ročnih del ob 10-letnici SZŠ Celje leta 1964 (šolski arhiv, 26. 2. 2020)	28
Slika 6: Skupinska slika na šolskem izletu leta 1992 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)	30
Slika 7: Dijakinje z ravnateljico in razredničarko leta 1966 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)	31
Slika 8: Dijakinje pri pouku leta 1965 (šolski arhiv 26. 2. 2020)	32

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik	38
-------------------------------------	----

POVZETEK

Moda pomeni načini življenja v določenem prostoru. Vpliva na navade, oblikovanje prostora, glasbo, v ožjem pomenu pa predstavlja najnovejše načine oblačenja. Moda se je skozi različna obdobja spreminjala – spreminjal se je način oblačenja, kroji, materiali. Pomembno je, kako se oblačimo, saj tudi z oblačili dajemo informacije o položaju, statusu, pripadnosti določenim skupinam in podobno.

Namen raziskovalne naloge je bil raziskati oblačenje dijakov na Srednji zdravstveni šoli Celje. Zanimalo me je mnenje dijakov o različnih vidikih oblačenja, kaj storijo dijaki z oblačili, ki jih ne nosijo več, kaj menijo o oblačilih priznanih blagovnih znamk, ali po njihovem mnenju dijaki sodijo druge dijake po stilu oblačenja in kako dobro dijaki vedo iz česa so oblačila, ki jih nosijo. Zanimala me je tudi primerjava oblačenja na Srednji zdravstveni šoli Celje nekoč in danes.

Osnova za obdelavo podatkov je 132 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili dijaki Srednje zdravstvene šole Celje. Manj kot polovica anketiranih dijakov meni, da se počutje kaže v oblačenju in prav tako jih manj kot polovica ve, iz kakšnih materialov je narejeno oblačilo. Rezultati tudi kažejo, da po mnenju večine anketirancev dijaki sodijo druge dijake po načinu oblačenja. Rezultati ankete so pokazali, da samo majhen del dijakov oblačila odvrže v navadne smeti. Iz intervjuja z gospo Salobir je razvidno, da se način oblačenja na Srednji zdravstveni šoli Celje razlikuje med preteklostjo in sedanostjo.

Ključne besede: dijaki, moda, oblačenje, Srednja zdravstvena šola Celje

ABSTRACT

Fashion means ways of living in a particular space. It influences habits, space design, music, and in the narrower sense, represents the latest ways to dress. Fashion has changed over different periods - the way of dressing, tailoring, materials has changed. How we dress is important because we also provide information about position, status, affiliation to specific groups etc.

The purpose of the research work was to investigate the dressing of students at the Secondary School of Nursing Celje. I was interested in students' opinions on different aspects of dress, what students do with clothing that they no longer wear, what they think about the clothing of recognized brands, or in their opinion students judge other students by their style of dress and how well students know what clothes are made of that they wear. I was also interested in the comparison of dressing at the Secondary School of Nursing in the past and today.

The basis for the data processing is 132 questionnaires, completed by the students of the Secondary School of Nursing Celje. Fewer than half of the students surveyed believe that they feel well dressed, and less than half know what materials the garment is made of. The results also show that, according to the majority of the respondents, the students judge other students by the way they dress. The results of the survey showed that only a small part of them discard clothing in ordinary garbage. The interview with Mrs. Salobir shows that dressing in Secondary School of Nursing Celje is different between past and present.

Key words: students, fashion, dressing. Secondary School of Nursing

1 UVOD

Idejo za temo sem dobila, ker me je zanimalo, kako ostali dijaki razmišljajo o oblačenju. Zgodovina oblačenja nam pove, da ljudje že od nekdaj dajo več na zunanji videz kot na notranjost. Poznamo znan rek »obleka ne naredi človeka«. Z oblekami, ki jih nosimo, okolici sporočamo svoje razpoloženje in v katero družbeno skupino sodimo. Obleka ni le kos blaga, ampak ljudem sporoča, kdo smo. Obleka nas ščiti pred mrazom, soncem in prekriva določene dele telesa. Na to, kako se bomo oblekli, pa vpliva tudi, kam gremo in s kom gremo. Oblečila so odvisna od temperature in letnega časa. Moda se iz leta v leto spreminja.

Zgodovina oblačenja se začne že v kameni dobi, kot kažejo arheološke najdbe in stenske poslikave. Ženske so bile oblečene od pasu navzdol. Stili, oblečila in materiali se spreminjajo glede na obdobje.

Spreminjanje mode omogoča nekaterim velik zaslužek, saj se za njo skriva industrija, v kateri delajo ljudje za majhne plače. Danes imamo večje centre mode, kot sta Milano in Pariz. Čeprav je danes veliko različnih vrst oblačil, še ne pomeni, da so oblečila kvalitetna. Materiali, iz katerih so oblečila narejena, so naravni ali umetni in so lahko škodljivi za našo kožo. Hitro spreminjanje mode pa je slabo tudi za okolje. Torej, vse, kar izgleda lepo, še ne pomeni, da je dobro za nas ali za naše okolje.

Slika 2: Skupinska slika dijakinj leta 1974 (šolski arhiv, 26. 2. 2020)

1.1 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je preučiti nekatere vidike oblačenja dijakov na Srednji zdravstveni šoli Celje in primerjati značilnosti oblačenja nekoč in danes.

1.2 CILJ RAZISKOVALNE NALOGE

Cilji raziskovalne naloge so ugotoviti, ali počutje vpliva na oblačenje oziroma ali oblačila vplivajo na samozavest, kakšna oblačila izbirajo dijaki, ali poznajo materiale, iz katerih so sestavljena oblačila, kaj menijo o oblačilih priznanih blagovnih znamk, ali na izbiro oblačil vplivajo starši, prijatelji, kaj naredijo dijaki z odsluženimi oblačili ter primerjanje oblačila nekoč in danes.

1.3 HIPOTEZE

Preden sem začela izdelovati raziskovalno nalogo, sem si zastavila pet hipotez, in sicer:

Hipoteza 1: Več kot polovica anketiranih dijakov meni, da se počutje izraža v njihovem oblačenju.

Hipoteza 2: Manj kot polovica anketiranih dijakov ne ve ali pa samo delno ve, iz katerih materialov so oblačila, ki jih nosijo.

Hipoteza 3: Več kot polovica anketiranih dijakov ima v omari kos oblačila priznane blagovne znamke.

Hipoteza 4: Več kot polovica anketiranih dijakov meni, da dijaki sodijo druge dijake po načinu oblačenja.

Hipoteza 5: Več kot polovica anketiranih dijakov odvrže oblačila v navadne smeti.

1.4 METODE DELA

Za izdelavo raziskovalne naloge sem uporabila naslednje metode in tehnike dela:

- prebiranje virov in iskanje literature,
- anketiranje,
- intervjuvanje,
- iskanje slik iz šolskega arhiva.

Moje delo je potekalo v naslednjem vrstnem redu:

- na začetku sem si izbrala temo in o svoji izbiri poročala mentorici;
- določila sem namen in cilj raziskovalne naloge;
- zastavila sem si 5 hipotez;
- za teoretični del sem poiskala obstoječo literaturo;
- izdelala sem anketni vprašalnik, s katerim sem anketirala dijake in dijakinje Srednje zdravstvene šole Celje;
- dobljene rezultate sem analizirala in interpretirala ter sestavila grafe;
- na podlagi dobljenih rezultatov sem hipoteze potrdila oz. ovrgla;
- izvedla sem intervju z laborantko gospo Zdenko Salobir;
- napisala sem zaključek z možnimi predlogi.

Po izboru teme in opredelitvi raziskovalnega problema je sledilo zbiranje literature. Uporabila sem enciklopedije in leksikone. Po pregledu le-teh je nadaljnje delo zajemalo iskanje dosedanjih raziskav v strokovni literaturi in periodičnih publikacijah (revije, časopisi, zborniki, itd.).

Anketni vprašalnik (priloga 1) je sestavljen iz 13 vprašanj, od katerih je 12 vprašanj zaprtega tipa in 1 vprašanje odprtega tipa. Pri štirih vprašanjih so imeli anketiranci možnost pod drugo napisati odgovor, če ga niso našli med ponujenimi. 2 vprašanja imata tri odgovore, 6 vprašanj ima štiri odgovore, 2 vprašanja imata pet odgovorov in 3 vprašanja imajo šest odgovorov. Pri intervjuju sem gospe Salobir zastavila 13 vprašanj.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Moda

Moda pomeni način življenja v določenem času in prostoru. Obvladuje področje navad, oblikovanje prostora, poslušanje določene glasbe, obiske določenih prireditelj... Moda je nenehno spreminjanje oblike oblačil v duhu in okusa časa, kateremu pripada. Izraz so prvi uporabili Francozi v 17. stoletju (kavalir à la mode). V ožjem pomenu pa pomeni moda zadnje modne smernice in najnovejši način oblačenja. Moda kot kulturni fenomen sodobnega časa je postala sestavni del življenjskega sloga ljudi. Na njo vplivajo številni dejavniki, od družbenih pojavov, popularne kulture, medijev, svetovne politike, do razvoja v znanosti, tehnologiji in umetnosti.

V enciklopediji mode zasledimo razlago, da je moda v določenem času uveljavljeni kroj oblačil, obutve, modnih dodatkov, barve. Označuje slog in okus časa pri najrazličnejših predmetih vsakdanje uporabe in ne le oblačil. Pojem »moda« ne pomeni samo mode v oblačenju, ampak tudi v drugih stvareh – avtomobilih, televiziji, jedeh, akademskih raziskavah itd. Vendar pa se bom v raziskovalnem delu osredotočila predvsem na to prvo – modo v načinu oblačenja. Pojmovanje naj bi izviralo iz latinske besede *modus*, kar pomeni način (Rajar, 1994, str. 152).

2.2 Moda skozi različna obdobja

- Osnovno oblačilo starih Egipčanov (4000 do 500 let pr. n. št.) je bil predpasnik. To je bil neukrojen kos lanenega ali bombažnega platna, ki so ga ženske ovile okrog spodnjega dela telesa. Segal jim je do pazduhe, kjer so ga pripenjale z naramnicami. (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)
- V času, ko so moški nosili hilton, stoletno oblačilo starih Grkov (700 do 150 pr. n. št.), so ženske nosile peplos. Ta je bil podoben hiltonu (volnen, kasneje bombažen ali svilen, neukrojen kos blaga, na ramenih naguban in spet), le da je bil daljši in pogosto podpasan. Čez le-tega so si pogosto ogrnile velik naguban plašč (*himation*). (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)
- Tunika (*tunica*) je bila osnovno moško oblačilo starih Rimljanov (700 do 476 pr. n. št.). To je bilo preprosto, kratko oblačilo brez rokavov, iz volnene, lanene ali bombažne (kasneje tudi svilene) tkanine. (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)
- Bistvene spremembe v modi so se zgodile v času gotike (1200 – 1480). Nakazane so bile razlike med osnovnimi oblikami in tudi detajli tako moških kot tudi ženskih oblačil. Ženske so drugo čez drugo nosile dve dolgi obleki: eno tesno oprijeto z dolgimi rokavi,

čez pa širšo brez rokavov, z razporki, tako da se je izrisovala oblika telesa. (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)

- V 14. in 15. stoletju je obleka dobivala nenavadne oblike. V želji po novostih in posebnostih so krojači na dvorih burgundskih vladarjev šivali izjemne obleke. Prevladujoča ženska obleka je bila kostim z dolgo vlečko, ki so ga obrobjali s krznom, rokavi so bili široki, izrez ob vratu nenavadno koničast. Ženske so si z različnimi okraski najbolj nenavadno oblikovale lase. (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)
- Za obleke v obdobju renesanse (1480- 1510) so bili značilni vzporedni in simetrični naborki (asociacija na antiko) ter prefinjeno vezenje (vpliv italijanske čipke). (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)
- Največ spodbud za spremembe v oblačenju je bilo obdobje baroka (1620-1715). Spremembe so prišle iz Nizozemske, nato iz Francije. Dolge, v pasu ozke obleke z vlečko, zadaj pripeto na poudarjeno podložko (tournure), v osnovi iz čipk, perja in žice (fontange), so povišale žensko podobo. V tej fazi baroka je bila obleka izrazito nepraktična in neestetska. (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)
- Po prvi svetovni vojni je sledilo obdobje sodobnosti. Za to obdobje je značilno, da se je telo osvobodilo terorja obleke. Razkošno obleko je zamenjalo preprosto srajčno oblačilo. Pas se je prilagodil anatomskega, linije vseh oblačil so bile manj stroge. Obleke in krila so se še vedno krajšala. Poenostavljenje oblačenja je pripeljalo do tega, da so se ženske od glave do pete odevale v moška oblačila (tako imenovana uniseks moda). Moške hlače so kasneje ostale sestavni del ženske garderobe. V tem obdobju so bili izpopolnjeni delovni kombinezoni in športna oblačila (dresi). (Oblačenje in moda skozi zgodovino, 2007)

Moda moških se je skozi obdobja manj spreminjala kot ženska.

2.3 Zgodovina Srednje zdravstvene šole v Celju

Hiter razvoj celjske bolnišnice in zdravstva po drugi svetovni vojni je zahteval vedno več zdravnikov, medicinskih sester, bolničark in strežnic. V Ljubljani in Mariboru sta že bili šoli za medicinske sestre, ker pa nista zadostovali in je celjska bolnišnica dobila vse značilnosti razvite bolnišnice, so nastopili pogoji, da tudi v Celju ustanovijo srednjo šolo za izobraževanje medicinskih sester. Namen šole je bil usposabljanje učencev za nego bolnikov, pomoč zdravnikom, vodstvo manjših oddelkov in delo v dispanzerjih. Šolanje je trajalo štiri leta, vpis pa je bil vsako drugo leto. V prvi generaciji je diplomiralo 38 učenk. S šolskim letom 1959/60 se je šola preimenovala v Šolo za zdravstvene delavce. Vpisala je tudi dva oddelka za odrasle, internat pa se je preimenoval v Dom za zdravstvene delavce. Vedno večje zanimanje za šolo je privedlo do tega, da so začeli vpisovati novinke vsako leto. Dijaki, ki so se v šolskem letu 1998/99 vpisali v prvi letnik programa zdravstveni tehnik, so zaključili šolanje s poklicno matura kot prva generacija, in sicer v juniju 2002, program pa je bil konvertiran. Poklicna matura je imela predmete starega zaključnega izpita. Danes je na šoli 34 oddelkov, 1049 dijakov in 86 zaposlenih. (Zbornik ob 60 letnici Srednje zdravstvene šole Celje, 2015, str 17-19)

Slika 3: Slika 1. c iz leta 1977 (Arhiv Zdenke Salobir, 27. 2. 2020)

2.4 Najpogostejši materiali, iz katerih so sestavljena naša oblačila

Ste se kdaj vprašali, iz katerih materialov je oblačilo, ki ga nosite? Ste kdaj pogledali na etiketo, preden ste kupili oblačilo? V tekstilni industriji se uporabljajo različni materiali. Imamo naravne in umetne. Naravne tkanine, na primer organski bombaž, lan, svila in volna, so narejene iz živalskih in rastlinskih vlaken. Sintetika pa je umetna in je v celoti izdelana iz kemikalij za ustvarjanje tkanin, kot so poliester, najlon.

Naravni materiali:

- BOMBAŽ

Bombaž je najbolj prodajan material pri nas in tudi eden izmed najbolj prodajanih materialov na svetu. Bombaž je naravni material, pridobljen iz rastline bombaževca in je izjemno trpežen material, zato je tudi priljubljen po vsem svetu. (Spoznajte materiale, ki jih nosite vsak dan.)

- LAN

Lan je naraven material, narejen iz rastline lan in se za blago uporablja že tisočletja – že Stari Egipčani so vanj zavijali mumije. (Spoznajte materiale, ki jih nosite vsak dan.)

- SVILA

Svila je naraven material, pridobljen iz niti bube sviloprejk. Ko se gosonca zabubi, to bubo skuhamo in razvlečemo v svilene niti. (Spoznajte materiale, ki jih nosite vsak dan.)

- VOLNA

Volna je pridobljena iz ovčje dlake in jo poznamo že več kot tisoč let. Poleg volne iz ovčjih dlak, poznamo še različico kašmir iz dlake indijske koze, moher iz severnoafriške koze in angora volno iz dlake angora zajcev. (Spoznajte materiale, ki jih nosite vsak dan.)

Umetni materiali:

- POLIESTER

Izumljen je bil leta 1951 in je kombinacija umetnih sestavin. Prav zaradi tega je zelo trpežen, enostaven za vzdrževanje in nošenje. (Spoznajte materiale, ki jih nosite vsak dan.)

- NAJLON

Najlon je umeten material, izdelan je bil leta 1930 kot nadomestek svile. Takrat so v modo prišle tudi najlonke – nepogrešljive nogavice za vsako žensko. (Spoznajte materiale, ki jih nosite vsak dan.)

- **POLIAMIDI**

Poliamidi so kemična vlakna, sintetičnega izvora, ki se proizvajajo iz sintetiziranih polimerov in predejo v obliki filamentnih niti. Vlakna imajo nižjo hidrofilnost (vodovpojnost) in zelo visoko pretržno trdnost. (Materiali, ki se uporabljajo pri izdelavi perila.)

- **VISKOZA**

Viskoza je regenerirano celulozno vlakno, kar pomeni, da je vlakno proizvedeno po kemičnem postopku iz naravne celuloze. Vlakno ima še večjo hidrofilnost od bombaža, visoke termoizolacijske lastnosti, bolj mehak otip, ima pa nižjo pretržno silo – še posebej v mokrem stanju. (Materiali, ki se uporabljajo pri izdelavi perila.)

2.5 Porast hitre mode

Hitra moda je poslovni model, ki spodbuja hitro proizvodnjo neverjetno poceni oblačil, ki sledijo najnovejšim modnim trendom. Številni veliki trgovci hitre mode lahko v le nekaj tednih spravijo idejo oblikovalca na police trgovine. Hiter vzpon in uspeh tovrstnih blagovnih znamk pri prodajanju poceni, trendovskih oblačil množicam je privedel do velikih sprememb v vedenju potrošnikov. Končni in največji strošek tega neomejenega porasta porabe pa so odpadki in onesnaževanje okolja. (Vpliv hitre mode na okolje, 2018)

- **Zniževanje stroškov dela in slabi delovni pogoji**

V prizadevanju za znižanje stroškov so podjetja začela najemati delovno silo iz držav v gospodarskem razvoju, saj je le-ta tam cenejša, zakonodaja o delu pa je pogosto veliko bolj ohlapna. Ponavljajoči se škandali glede pogojev dela, vključno s popolnim neupoštevanjem osnovnih varnostnih ukrepov, nizkimi plačami in nasiljem na delovnem mestu ter otroškim delom so sprožili veliko pogovorov, vendar žal zelo malo sprememb. (Vpliv hitre mode na okolje, 2018)

- **Slabša kakovost in zavržena oblačila**

Hitra moda spodbuja tudi izdelavo oblačil slabše kakovosti. Kakovost in trajnost oblačil, ki ustrezajo trenutnemu trendu v modi, nista pomembni, saj bo trend še pred koncem sezone izpuhtel in oblačila ne bodo več interesantna. Največja težava pri tem pa je, da na odlagališčih klavrno končajo ogromne količine oblačil. Leta 2014 je bilo v ZDA zavrženih 10,46 milijonov ton oblačil. O resničnem obsegu te težave govori tudi to, da je približno 15 do 20 % zavrženih oblačil podarjenih dobrodelnim trgovinam. (Vpliv hitre mode na okolje, 2018)

- **Poraba vode in kemikalije**

Bombaž je rastlina, ki potrebuje veliko količino vode. Čeprav je samo 2,4 % kmetijskih zemljišč na svetu zasajenih z bombažem, porabi le-ta skoraj 10 % skupne količine vseh kmetijskih kemikalij in 25 % pesticidov. V eni najbolj uničujočih okolijskih katastrof, ki jih je človek kdajkoli ustvaril, sta bili dve reki, ki sta polnili Aralsko jezero, preusmerjeni s strani Sovjetske zveze, da bi vzdrževali plantažo bombaža. Brez teh dveh glavnih vodnih virov se je skoraj v celoti posušilo Aralsko jezero, kjer je ostala sušna puščava. (Vpliv hitre mode na okolje, 2018)

- **Mikroplastika**

Na drugi strani bombaža so sintetični polimeri, ki pa se ne gojijo, temveč proizvajajo. Pri proizvodnji najlona nastaja dušikov oksid, toplogredni plin, kar 300-krat močnejši od ogljikovega dioksida. Tako poliester kot najlon se uničujeta (luščita) med pranjem v pralnih strojih, kar vodi do kopičenja mikroplastike v naših vodnih sistemih. Znanstveniki odkrivajo, da

mikroplastika vstopa v prehransko verigo in kakšne posledice bo to na dolgi rok prineslo, še ni znano. Poceni oblačila nizke kakovosti se uničujejo še veliko hitreje kot oblačila višje kakovosti, kar to težavo samo še poslabša. (Vpliv hitre mode na okolje, 2018)

- **Poraba energije in onesnaževanje transporta**

Nerazumljiva poraba modne industrije in velika količina tkanin, ki jih vsako leto izdelujejo za oblačila, je tisto, zaradi česar je modna industrija tako uničujoča. Tovarne za proizvodnjo oblačil hitre mode so največji porabniki energije in posledično oddajalci toplogrednih plinov. Približno 80 % energije, ki se uporablja v modni industriji, se porabi v proizvodnji tekstila. Električna energija se potrebuje za pogon strojev, kot so šivalni stroji in zračne črpalke v tekstilnih tovarnah, pralni storji, sušilni stroji in stroji za barvanje oblačil, za kar je potrebno ogromno toplotne energije. Večina teh tovarn deluje na Kitajskem, ki je v veliki meri odvisna od premoga za proizvodnjo energije. Nadalje stroški prevoza oblačil ustvarjajo dodaten CO₂, saj velika večina oblačil potuje na končno prodajno lokacijo z ladjami. Ladje kurijo gorivo, ki vsebuje 1800-krat več žvepla kot gorivo, ki ga trošijo vozila v ZDA, zaradi česar so ladje pomemben sektor onesnaževanja. (Vpliv hitre mode na okolje, 2018)

- **Onesnaževanje rek s strupenimi kemikalijami**

Številne tekstilne tovarne prav tako odlagajo neobdelane kemikalije v reke in so odgovorne za nekaj najbolj onesnaženih rek na svetu. Odlaganje strupenih kemikalij, ki se večinoma uporabljajo za barvanje tkanin, je vzrok, da so velike reke (kot sta reka Citarum v Indoneziji in Biserna reka na Kitajskem), neprimerne za življenje rib in drugih živali. Poleg teh okoljskih težav pa predstavljajo reke mnogim tudi vir pitne vode, umivanja in kopanje, namakanja zemlje ali neposredni vir hrane. V skupnostih, ki živijo v bližini onesnaženih rek (zlasti v bližini tekstilnih tovarn), se pričele kazati visoke stopnje raka in drugih bolezni. (Vpliv hitre mode na okolje, 2018)

2.6 Recikliranje oblačil

Ali veste, zakaj je recikliranje oblačil pomembno? Z recikliranjem prihranimo ogromno pesticidov, vode in energije, s tem preprečimo dodatno onesnaževanje zraka, vode in zemlje pri proizvodnji surovin za oblačila.

Za proizvodnjo 1 kilograma bombaža potrebujemo kar 10.000 litrov vode. To pomeni, da za izdelavo ene same bombažne majice potrebujemo kar 2.700 litrov vode. Če preštejete vse majice v vaši omari, si lahko ustvarite predstavo, koliko vode je bilo uporabljene pri proizvodnji samo vaših majic. Skupno se na letni ravni porabi kar 253 milijard ton vode. Seveda se uporablja sladka, pitna voda. (Tekstil – prevzem rabljenih oblačil in drugega tekstila)

Podatki za recikliranje oblačil

- Sintetika, nekateri jo obožujejo, drugi prezirajo, saj nekatere na koži draži. Ker sintetična tkanina potrebuje več kot sto let, da se prične razkrajati sama od sebe v naravi, je nikoli ne zavržite v naravi, ampak jo raje odložite v zabojnike za tekstil.
- V ZDA povprečno gospodinjstvo zavrže okoli 40 kilogramov tekstila vsako leto. Letno to pomeni, da ta količina presega preko 15 milijonov ton rabljenega tekstila. Oblačila bi lahko bila podarjena naprej ali reciklirana. Ker smo v marsičem vedno bolj podobni ZDA, se raje odločimo za bolj okolju prijazno obnašanje.

- Življenjska doba oblačila je v povprečju 3 leta. Če uporabljate oblačila samo eno sezono in bi radi kupovali nova, preverite, ali je to res potrebno.
- Če bi bila povprečna življenjska doba vsakega tekstila podaljšana za samo 3 mesece, bi na tak način lahko prihranili in zmanjšali 5 % izpusta ogljika v ozračje.
- Več kot 70 % ljudi na svetu nosi oblačila iz druge roke. To ne pomeni, da so oblačila raztrgana, ampak jih ljudje, ko se jih naveličajo, predajo naprej, in so povsem uporabna oblačila. Ta trend se počasi razvija tudi pri nas.
- Včasih je bila japonska svila tako dragocena, da so jo uporabljali namesto valute. Danes je tekstil izgubil svojo vrednost. Najdemo ga lahko odvrženega v naravi, kjer se še zelo dolgo ne bo razgradil in bo tako onesnaževal naše okolje, tla in vodo.
- Recikliranje tekstila ima velik pomen, čeprav se tega ne zavedamo. Raziskave so pokazale, da reciklaža 2 milijonov ton tekstila naredi toliko dobrega za okolje kot odstranitev milijona avtomobilov s cest. Takšne številke nam povedo veliko o pomembnosti recikliranja tekstila.
- Rabljen tekstil lahko odložimo v zabojnike za tekstil.

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je 132 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili dijaki Srednje zdravstvene šole v Celju, in sicer 24 moških (18 %) in 108 žensk (82 %). Na anketni vprašalnik je odgovorilo več dijakinj kot dijakov, ker je na šoli več dijakinj. Prav tako sem izvedla strukturiran intervju z laborantko gospo Zdenko Salobir.

Anketni vprašalnik so izpolnili dijaki stari od 16 do 18 let.

3.2. ČAS RAZISKAVE

Anketiranje je potekalo od 18. 12. 2019 do 23. 12. 2019.
Intervju je bil izveden 24. 2. 2020.

3.3 OBDELAVA PODATKOV

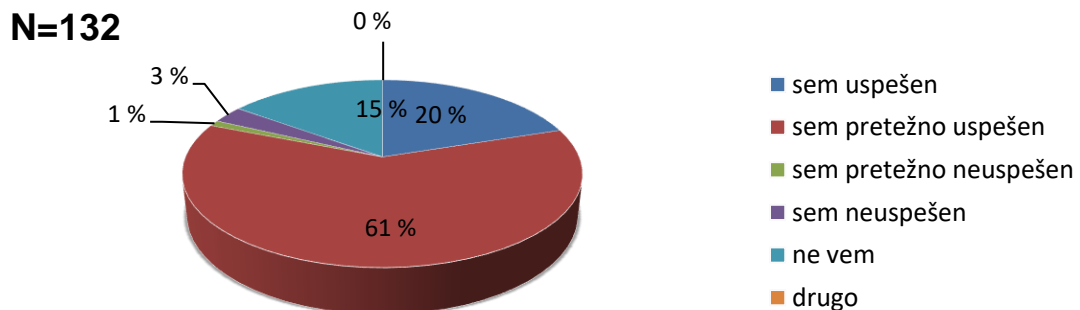
Podatke sem predstavila v odstotkih ter jih prikazala s pomočjo grafov. Uporabila sem program Microsoft Office Word in Microsoft Office Excel.

3.4 REZULTATI RAZISKAVE

Na naslednjih straneh so v grafih za vsako vprašanje posebej predstavljeni rezultati, pridobljeni iz anketnega vprašalnika.

3.4.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

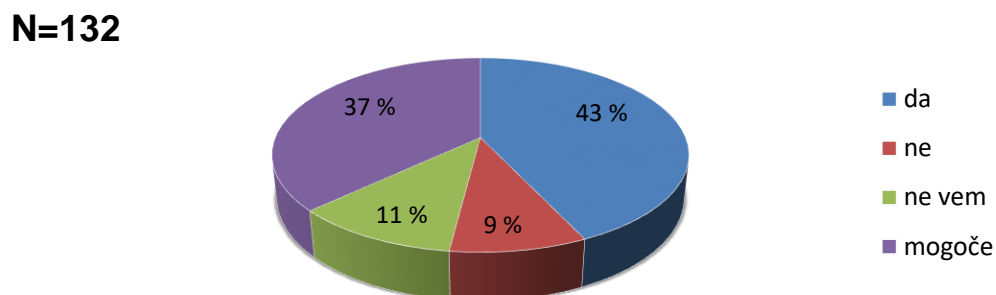
1. Kako v življenju na splošno dojemaš samega sebe?

Graf 1: Kako v življenju na splošno dojemaš samega sebe?

Največ dijakov (61 %) meni, da so v življenju pretežno uspešni, 27 dijakov (20 %) meni, da so uspešni, 20 dijakov (15 %) ne ve, 4 mislijo, da so neuspešni in samo 1 (1 %) meni, da je pretežno neuspešen.

2. Se ti zdi, da se počutje dijakov izraža v njihovem oblačenju?

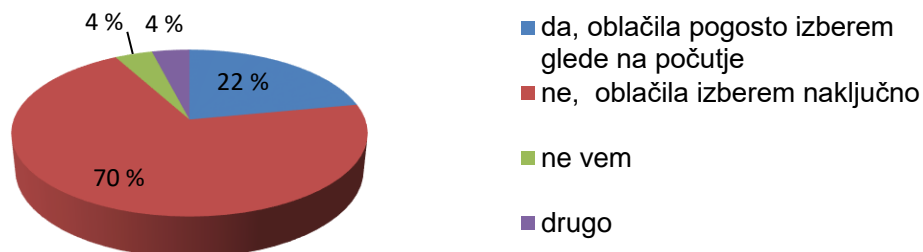

Graf 2: Se ti zdi, da se počutje dijakov izraža v njihovem oblačenju?

Kar 57 dijakov (43 %) meni, da se počutje izraža v njihovem oblačenju, 49 (37 %) jih misli, da se počutje mogoče izraža v njihovem oblačenju, 12 dijakov (9 %) meni, da se ne izraža in 14 (11 %) jih ne ve. Tisti, ki so izbrali odgovor da, so ga utemeljili z odgovori: če imajo boljša oblačila so bolj samozavestni, bolj sproščeni, vplivajo na njihovo razpoloženje, če imajo oblečena temnejša oblačila, so bolj žalostni, žive barve pa povzročajo boljšo voljo.

3. Ali tvoje počutje vpliva na oblačila, ki jih nosiš (npr. temnejša oblačila nosim, kadar sem žalosten/a ali svetlejša, kadar sem vesel/a)?

N=132

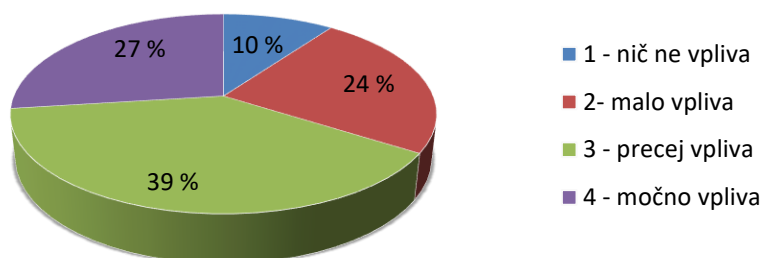
Graf 3: Ali tvoje počutje vpliva na oblačila, ki jih nosiš (npr. temnejša oblačila nosim, kadar sem žalosten/a ali svetlejša, kadar sem vesel/a)?

Več kot polovica dijakov (70 %) oblačila izbere naključno, 30 dijakov (22 %) oblačila izbere glede na počutje, 5 dijakov (4 %) ne ve, kako izbirajo oblačila, 5 dijakov (4 %) je izbralo drugo in odgovorilo, da se vsako jutro zbudijo veseli, da nosijo vedno črno in njihovo počutje včasih vpliva na oblačila, ki jih nosijo.

4. Oceni z oceno od 1 do 4, kako po tvojem mnenju obleka vpliva na:

4.1 Počutje:

N=132

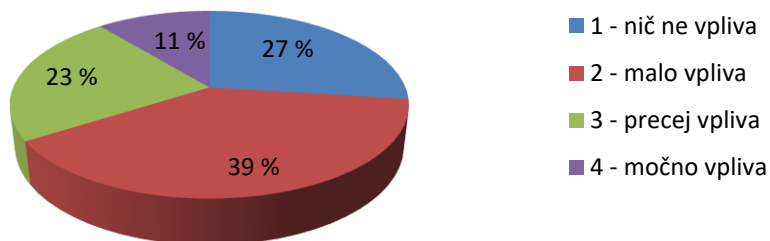

Graf 4: Počutje

Za oceno 1 se je odločilo 13 dijakov (10 %), za oceno 2 32 (24 %) , največ jih je ocenilo z oceno 3, in to kar 52 dijakov (39 %), in za oceno 4 se je odločilo 35 dijakov (27 %).

4.2 Uspešnost:

N=132

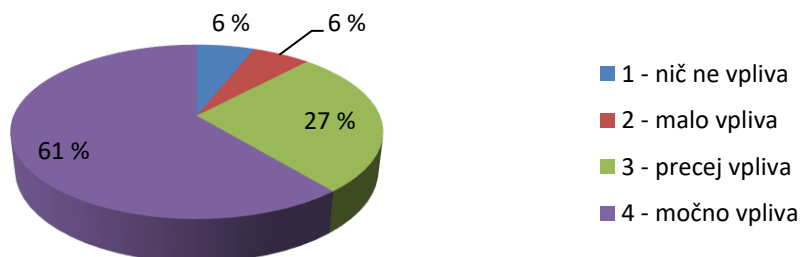

Graf 5: Uspešnost

52 dijakov (39 %) meni, da obleka malo vpliva na njihovo uspešnost in je tako uspešnost ocenilo z 2, 36 dijakov (27 %) z 1, 30 (23 %) se jih je odločilo za oceno 3 in 14 dijakov (11 %) se je odločilo za oceno 4.

4.3 Samozavest:

N=132

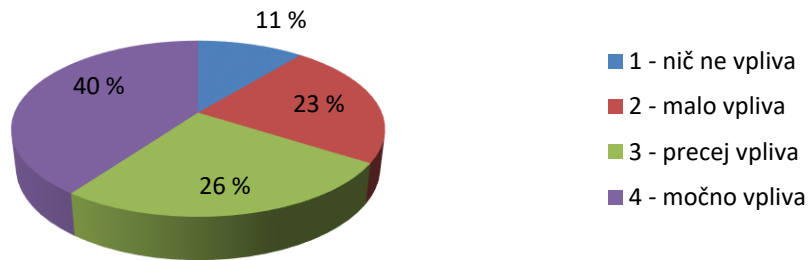

Graf 6: Samozavest

Več kot polovica dijakov (61 %) je ocenila, da oblačila na njihovo samozavest močno vplivajo, 36 dijakov (27 %) je izbralo oceno 3, za oceno 2 se je odločilo 8 dijakov (6 %) in za oceno 1 se je odločilo 8 (6 %) dijakov.

4.4 Občutek sprejetosti:

N=132

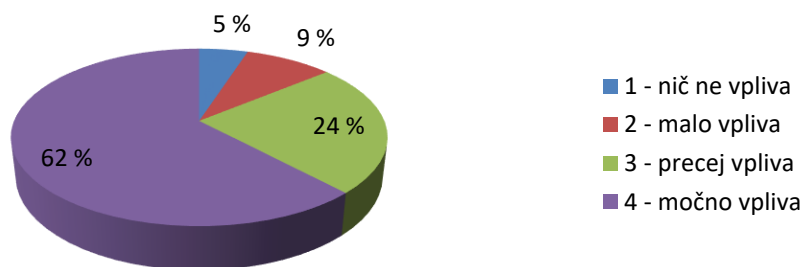

Graf 7: Občutek sprejetosti

Rezultati kažejo, da 53 dijakov (40 %) meni, da obleka močno vpliva na občutek sprejetosti (ocena 4), 35 dijakov (26 %) meni, da obleka precej vpliva (ocena 3), oceno 2 je dalo 30 dijakov (23 %) in 14 dijakov (11 %) ocenjuje občutek sprejetosti z 1.

4.5 Ustvarjanje prvega vtisa:

N=132

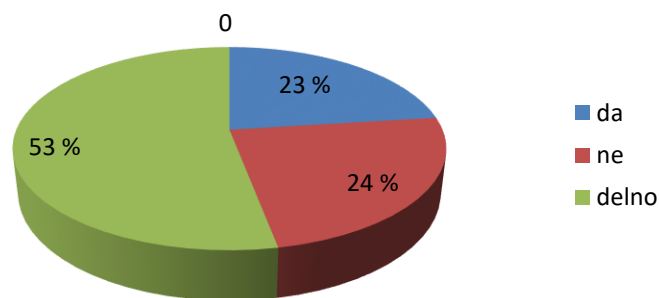

Graf 8: Ustvarjanje prvega vtisa

Da obleka močno vpliva na ustvarjanje prvega vtisa, meni 82 dijakov (62 %), 32 (24 %) jih je ocenilo s 3, 12 dijakov (9 %) je izbralo oceno 2 in samo 6 (5 %) jih je izbralo oceno 1.

5. Ali veš, iz katerih materialov je sestavljeno oblačilo, ki ga nosiš?

N=132

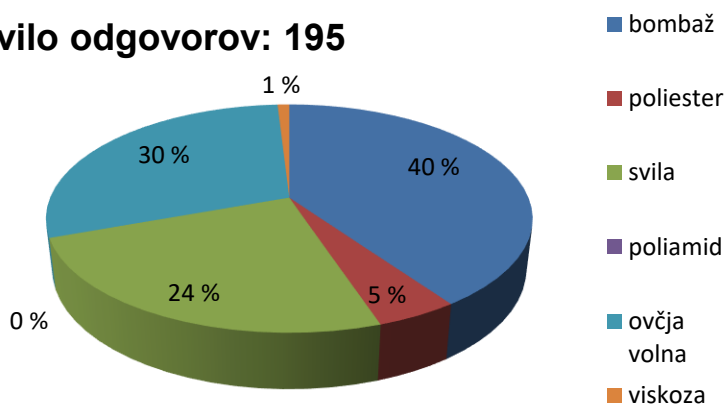

Graf 9: Ali veš, iz katerih materialov je sestavljeno oblačilo, ki ga nosiš?

Na vprašanje, ali vedo, iz katerih materialov je sestavljeno oblačilo, ki ga nosijo, je 30 dijakov (23 %) odgovorilo, da vedo, 32 dijakov (24 %), da ne vedo, 69 (53 %) dijakov pa ocenjuje, da delno ve, iz katerih materialov je sestavljeno oblačilo.

6. Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/a z da : Kateri material je naravni material? (možnih je več odgovorov)

Število odgovorov: 195

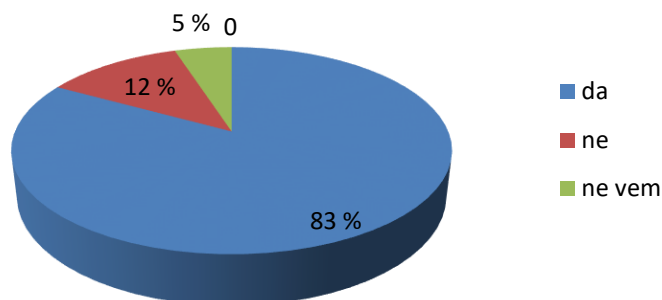

Graf 10: Kateri material je naravni material?

Na navedeno vprašanje je odgovarjalo 90 dijakov, ki so podali skupaj 195 odgovorov. Kot naravni material je najbolj prepoznani bombaž (78 oziroma 40% odgovorov), sledi ovčja volna (58 oziroma 30% odgovorov) in svila (48 oziroma 25% odgovorov). Viskoza kot naravni material sta izbrala dva anketiranca. 9 anketirancev (5%) je napačno izbralo poliester, poliamida pa ni izbral nihče.

7. Ali imaš v omari kakšen kos oblačila priznane blagovne znamke?

N=132

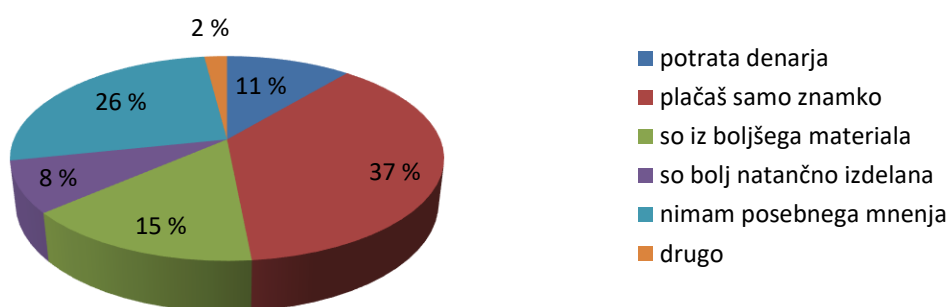

Graf 11: Ali imaš v omari kakšen kos oblačila priznane blagovne znamke?

110 dijakov (83 %) je odgovorilo, da ima v omari kos oblačila priznane blagovne znamke, 16 (12 %) jih je odgovorilo, da nima oblačila priznane blagovne znamke, in 6 dijakov (5 %) ne ve, ali ga imajo.

8. Kakšno je tvoje mnenje glede oblačil priznanih blagovnih znamk?

N=132

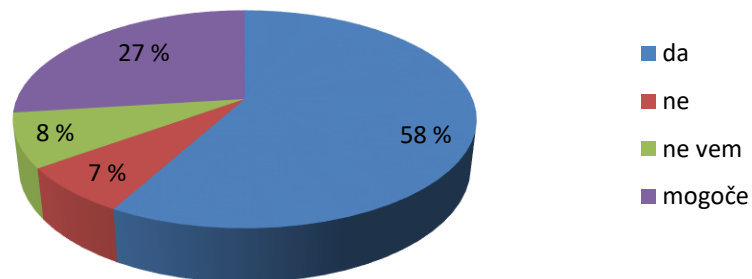

Graf 12: Kakšno je tvoje mnenje glede oblačil priznanih blagovnih znamk?

15 dijakov (11 %) ocenjuje oblačila priznanih blagovnih znamk za potrato denarja, 49 dijakov (37 %) meni, da plačaš samo znamko, 20 dijakov (15 %) misli, da so iz boljšega materiala, 10 dijakov (8 %) misli, da so bolj natančno izdelana, kar 35 dijakov (26 %) nima posebnega mnenja in dva dijaka sta se odločila za drug odgovor, in sicer menita, da so bolj udobna in da v njih izgledaš bolje.

9 . Ali meniš, da dijaki sodijo druge dijake po načinu oblačenja?

N=132

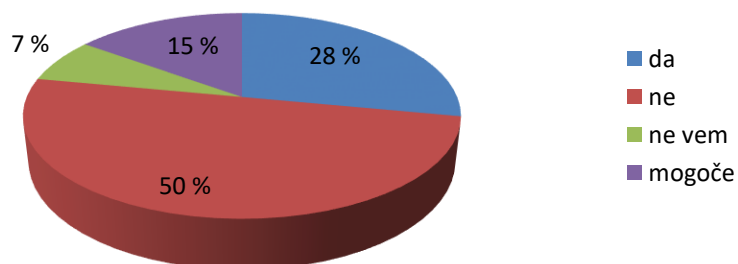

Graf 13: Ali meniš, da dijaki sodijo druge dijake po načinu oblačenja?

9 dijakov (7 %) meni, da dijaki ne sodijo po načinu oblačenja, 10 (8 %) dijakov ne ve, 36 dijakov (27 %) meni mogoče in kar 77 dijakov (58 %) meni, da dijaki sodijo druge dijake zaradi oblačil, to so utemeljili z odgovori, kot so: tisti, ki nosijo oblačila priznanih znamk, so bogatejših, so bolj priljubljeni, nekateri se norčujejo iz tistih, ki imajo slabša oblačila in da če si bolje oblečen, si bolje sprejet v družbi.

10. Ali meniš, da se način oblačenja razlikuje glede na šolo, ki jo nekdo obiskuje?

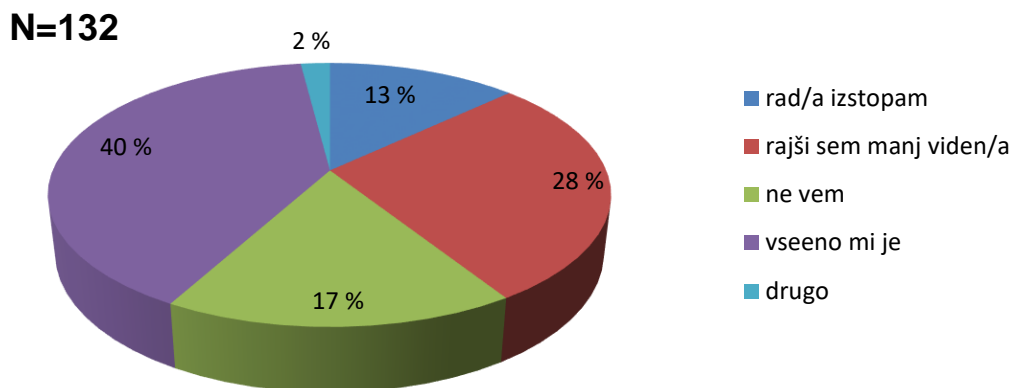
N=132

Graf 14: Ali meniš, da se način oblačenja razlikuje glede na šolo, ki jo nekdo obiskuje?

Polovico dijakov (50 %) meni, da se način oblačenja ne razlikuje glede na šolo, ki jo nekdo obiskuje, 37 dijakov (28 %) meni, da se, 9 (7 %) jih ne ve in 20 dijakov (15 %) meni, da šola mogoče vpliva na stil oblačenja. Njihove utemeljitve pravijo, da nekatere šole zahtevajo, da nosiš uniformo, strokovne šole so bolj urejene, gimnazije imajo drugačen stil.

11. Kakšen stil imaš rad/a?

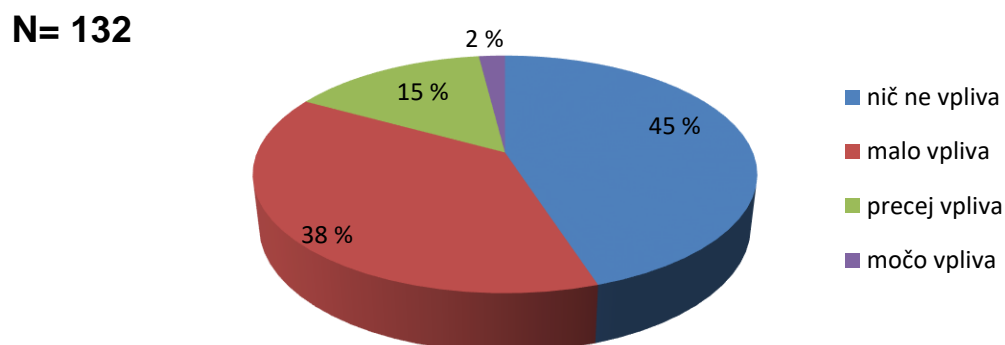

Graf 15: Kakšen stil imaš rad/a?

Na vprašanje je 17 dijakov (13 %) odgovorilo, da radi izstopajo, 37 (28 %) je raje manj vidnih, 22 dijakov (17 %) ne ve, 53 dijakom (40 %) je vseeno in 3 dijaki (2 %) so izbrali drugo in napisali, da imajo radi različne stile, da se počutijo v oblačilih udobno in da je odvisno od njihovega dneva.

12. Oceni z oceno od 1 do 4, kako po tvojem mnenju na tvoj stil oblačenja vplivajo:

12.1 Starši:

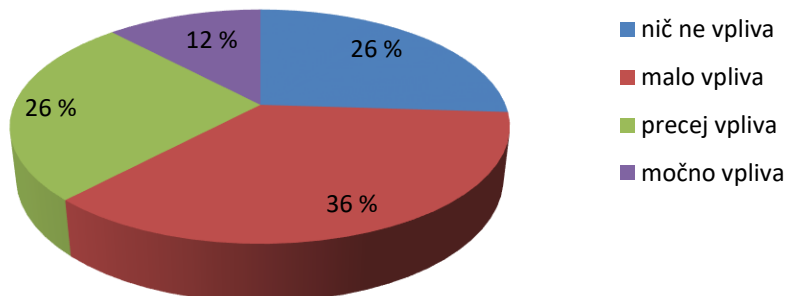

Graf 16: Starši

Največ 60 dijakov (45 %) je ocenilo, da starši na njihov stil oblačenja nič ne vplivajo, 50 dijakov (38 %) meni, da malo vplivajo, 20 dijakov (15%) je ocenilo, da precej vplivajo in 2 dijaka (2 %) sta ocenila, da močno vplivajo.

12.2 Fant/dekle:

N=132

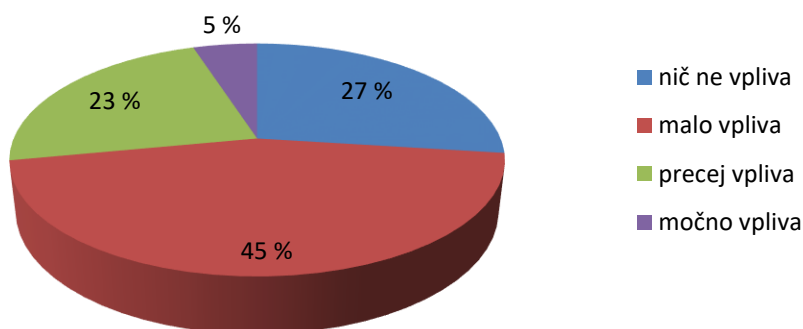

Graf 17: Fant/dekle

34 dijakov (26 %) meni, da fant/dekle na stil oblačenja nič ne vpliva, 48 dijakov (36 %) meni, da malo vpliva, 34 (26 %) meni, da precej vpliva in 16 dijakov (12 %) meni, da vpliva močno.

12.3 Najboljša prijateljica/prijatelj:

N= 132

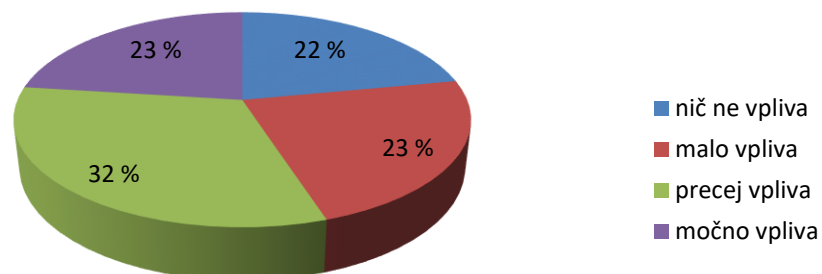

Graf 18: Najboljša prijateljica/prijatelj

35 (27 %) dijakov meni, da prijateljice/prijatelji ne vpliva, 59 (45 %) meni, da malo vpliva, 30 dijakov (23 %) ocenjuje, da precej vpliva in 8 dijakov (5 %) meni, da močno vpliva.

12.4 Vrstniki:

N= 132

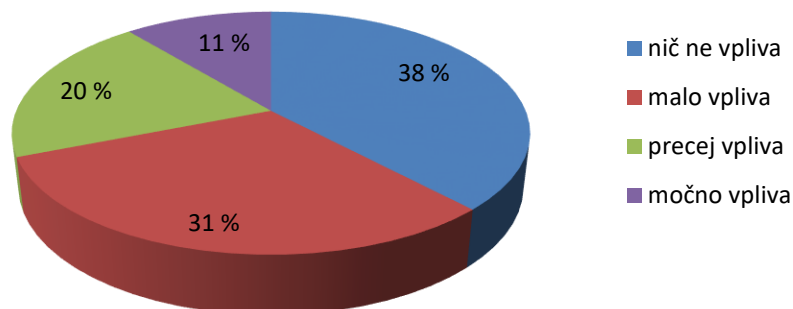

Graf 19: Vrstniki

30 dijakov (22 %) ocenjuje, da vrstniki nič ne vplivajo na stil oblačenja, 31 dijakov (23 %) meni, da malo vplivajo, 40 dijakov (32 %) ocenjuje, da precej vplivajo in 31 dijakov (23 %) meni, da vrstniki močno vplivajo na stil oblačenja.

12.5 Televizijske reklame:

N= 132

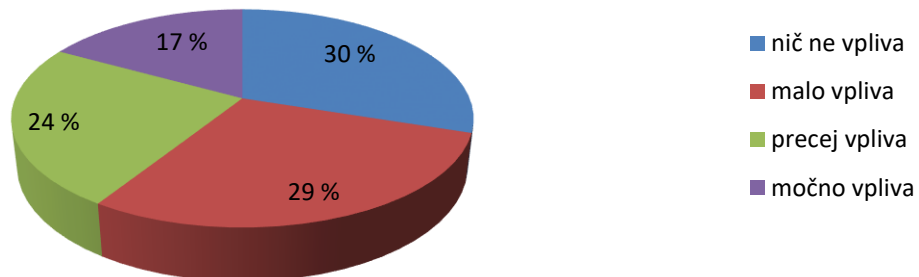

Graf 20: Televizijske reklame

Največ 50 dijakov (38 %), meni, da televizijske reklame nič ne vplivajo na stil oblačenja, 42 dijakov (31 %) meni, da malo vplivajo, 26 dijakov (20 %) ocenjuje, da precej vplivajo in 14 dijakov (11 %) meni, da močno vplivajo.

12.6 Slavne osebnosti:

N= 132

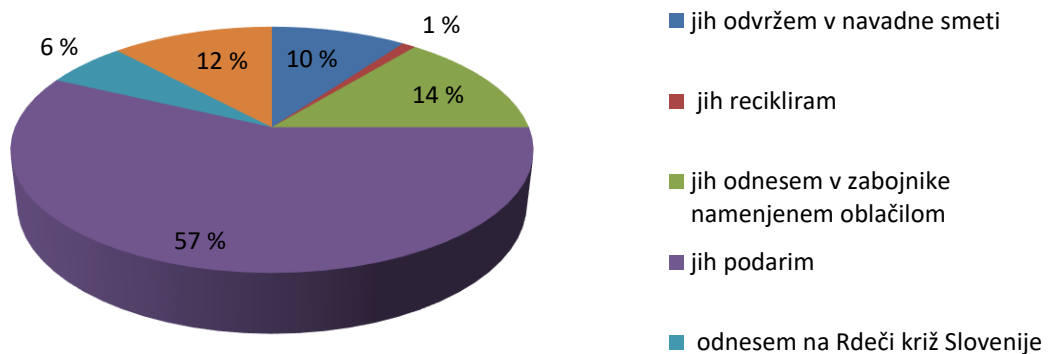

Graf 21: Slavne osebnosti

Na stil oblačenja po mnenju 40 dijakov (30 %) slavne osebnosti nič ne vplivajo, 38 dijakov (29 %) meni, da malo vplivajo, 24 dijakov meni, da (32 %) precej vplivajo in 17 dijakov (22 %) meni, da močno vplivajo na stil oblačenja.

13. Kaj narediš z oblačili, ki jih več ne nosiš?

N= 132

Graf 22: Kaj narediš z oblačili, ki jih več ne nosiš?

Več kot polovico (57 %) dijakov oblačila, ki jih ne nosi, podari, 13 dijakov (10 %) jih odvrže v navadne smeti, 19 dijakov (14 %) jih odnese v zabojnike, ki so namenjena oblačilom, 8 dijakov (6 %) jih odnese na Rdeči križ Slovenije, samo 1 dijak (1 %) oblačila reciklira, 16 dijakov je pod drugo napisalo, da jih nosijo doma, jih pustijo v omari, jih uporabljajo za sprehanje psa ali jih shranijo za mlajše brate/sestre.

3.5 INTERVJU

1. Bi se lahko na kratko predstavili.

»Sem Zdenka Salobir, na Srednji zdravstveni šoli Celje zaposlena kot strokovna sodelavka – laborantka. Svoje šolanje sem vedno dojemala pestro, posebno in zanimivo. Bila sem otrok prve generacije male šole. Zaradi selitve in sprememb šolskega okoliša sem obiskovala kar štiri osnovne šole. Vse imam v lepem spominu, predvsem zaradi številnih sošolcev in prijetnih, strogih in pravičnih učiteljev. Kar se mode in oblačenja tiče, se spomnim šestega razreda, kjer sem prva od deklet imela mini krilo. Slednja so ravno v tem obdobju prišla v modo. Mama je znala šivati in prisluhniti vsaki moji želji. Hlače so prišle v modo kakšno leto kasneje. Ob zaključku OŠ smo nosili oprijete hlače, doma pletene bluze, jopice in športne copate. V svetu je bila še vedno priljubljena moda otrok cvetja ali hipijevska moda, kot so jo imenovali. Moda z veliko cvetja, jeansa z veliko dodatki. V šolskem letu 1976/77 sem se vpisala v Srednjo zdravstveno šolo Celje. Bila je moja edina izbira. Zelo sem si želela postati medicinska sestra. Zame je bil to najlepši in najbolj human poklic. Pomagati bolnim in pomoči potrebnim. Ni me bilo strah sprejemnih izpitov (iz kemije, fizike in biologije) ter psihološkega razgovora pri ravnatelju, ki smo ga morali opraviti pred vpisom. Soseđa, oba srednješolska profesorja, sta me prepričevala, naj grem na srednjo pedagoško šolo, ker bom na zdravstveni prebila vse dneve v šoli (dopoldne praktični pouk na oddelku, ena do dve uri prosto za kosilo in popoldne pouk do 18. ure). A sem se odločila za zdravstveno šolo. Po končani srednji šoli sem se zaposlila v Splošni bolnišnici Celje, na otroškem oddelku, kjer sem delala devet let. Tam sem negovala bolne otroke od dojenčkov do petnajstletnikov. Delovna pot me je nato vodila na Srednjo zdravstveno šolo Celje, kjer teče že moje enaintrideseto leto. Delo rada opravljam, ob mladih pa se tudi sama počutim mladostno.«

2. Prosim, opišite posebnosti oblačenja na SZŠ Celje, ko ste jo obiskovali (uniforme, civilna oblačila, barve...).

»Prvi mesec smo bili v šoli v civilnih oblačilih, saj delovnih oblek – uniform še nismo imeli. 1. septembra 1976, ko smo prestopili prag naše učilnice v stari šolski zgradbi, se večina ni poznala med seboj. Spomnim se, da sem se usedla v drugo klopo za katedrom. K meni je prisedlo drobno dekle, sošolka Štefka, v oprijetih kavbojkah in vojaško zeleni srajčni bluzi. Tudi sama sem imela kavbojke znamke Rifle, klasičnega kroja, rumeno majčko, prepasano z ozkim dvojno zavitim pasom na šnolo (zaponko) ter usnjene športne copate rumene barve s tremi črnimi črtami ob strani, znamke Adidas. Smešno, a prvega šolskega dne se spomnim, kot bi bilo danes.«

Po mesecu dni smo prejeli delovne obleke. Ko sem jo doma vzela iz vrečke, sem samo debelo gledala. Štirje kosi oblačil, ki smo jih morali oprati in prinesiti nazaj v šolo. Svetlo modra obleka, ohlapna kot vreča za krompir. Drugi kos je bil bel, zelo čuden predpasnik z dolgimi naramnicami in s spodnjim delom, ki sem ga lahko ovila okoli sebe. Tretji kos, razstavljen, čudno krojena, bela čepica. Četrti pa je bil velik bel ovratnik z gumbnicami ob robu. Oprano in zlikano sem prinesla v šolo k uri praktičnega pouka. Nobena od nas ni vedela, da bi morale čepico in ovratnik »poštirkati« - poškrbiti. Naša

učiteljica, ki je z nami začela svojo pedagoško pot, gospa Nevenka Leljak (kasneje ga. Nevenka Kisner, nekdanja ravnateljica Srednje zdravstvene šole Maribor), se ni jezila. Seznanila nas je s postopkom škrobljenja in nas naučila, kako si pravilno obleči vse kose. Do naslednjic smo ovrtnik in čepico poškrbili in vse gladko zlikali. Tako stoječ ovrtnik je marsikatero dekle pošteno ožulil po vratu. Razredničarka nam je strogo zabičala, da pod delovno obleko ne smemo nositi nič drugega kot spodnje perilo. V hladnih dnevih je bilo dovoljeno nositi le jopice v svetlo sivi, svetlo modri ali beli barvi. Pod uniformo smo smele obleči samo svetlo rjave nogavice in obuti bele ortopedske čevlje za prakso, modre pa za pouk. Fantje so nosili bele hlačne komplete (suknjič in hlače s pasom ter belo spodnjo majico). Obuti so bili v bele nogavice in bele zaprte natikače ali cokle. Ličenje, nalakirani dolgi nohti in nakit so bili prepovedani. Spomnim se, da je morala ena od sošolk zapustiti praktični pouk na oddelku, ker je bila preveč vpadljivo naličena.

Pri pouku smo bili lahko bolj sproščeno oblečeni, a le v vrečaste svetlo modre delovne obleke z belim ovrtnikom, ki smo ga v drugem letniku opustili. V tretjem letniku (šol. leto 1978/79) je prišlo do drastične spremembe v dekliškem kroju delovne obleke. Tako v šoli kot tudi na oddelku smo dijakinje nosile modro, bolj oprijeto haljo s kratkimi rokavi in ruskim ovrtnikom. V oblekah smo se dobro počutile, predvsem pa smo se v delovnem okolju bolnišnice zelo razlikovale od osebja – medicinskih sester v klasičnih delovnih oblačilih. Vse ostale zapovedi glede drugih kosov oblačil so bile enake. Zapovedana pa je bila bela obutev, natikači ali cokli.

Pri civilnih oblačilih je bilo v drugem letniku moderno recikliranje oblačil. Sama sem nosila ponošene očetove srajce z zavihanimi rokavi. V tretjem in četrtem letniku smo se dekleta rada oblačila v obleke in čevlje s petkami. V njih smo se počutile zelo odraslo. Na maturantskem plesu smo bile vse v dolgih oblekah. Z veseljem smo v njih preplesale vso noč.«

Slika 4: Delovne obleke leta 2006 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)

3. Kdaj so dijaki lahko začeli nositi civilne obleke v šoli?

»Na argumentirano pobudo dijaške skupnosti je vodstvo šole skupaj z učiteljskim zborom ugodilo dijaški prošnji. Od leta 1982 dalje dijaki nosijo delovne obleke samo pri praktičnem pouku v šolskih kabinetih, pri praktičnem pouku v učnih bazah in na praktičnem usposabljanju pri delodajalcu. Z uvedbo usmerjenega izobraževanja za vse dijaki so slednji na praksi prebili bistveno manj časa kot številne generacije pred njimi.

V devetdesetih letih je prišlo do korenitih sprememb v kroju delovnih oblek za vse programe. Halje so zamenjali hlačni kompleti. Pri praktičnem pouku so dijaki nosili komplete – tuniko s kratkimi rokavi in hlače na elastiko vijolične barve. V bolnišnici pa so nosili belo obleko z modrimi obrobami na ovratniku in na kratkem rokavu, v višini podlahti.

V šolskem letu 1999/2000 smo začeli izobraževati bolničarje-negovalce, ki so nosili enak kroj oblačil pastelno svetlo zelene barve. Leta 2004/05 je šolski prag prestopila prva generacija kozmetičnih tehnikov. Njim so bila namenjena oblačila v pastelnem roza odtenku. Kasneje so se oblike krojev še spreminjale in posodabljale.«

4. Ali so si oblačila naredili sami?

»Delovne obleke je šival in vedno dostavljal dobavitelj, ki ga je izbrala šola. Tako je bil zagotovljen enoten videz, tako krojev kot barv, kasneje tudi prepoznavnost šole navzven. V obdobju mojega šolanja smo prejeli oblačilo glede na konfekcijsko velikost, ki smo jo nosili. Spomnim se, da je bilo v devetdesetih letih to privatno šiviljstvo, ki je vsakega dijaka izmerilo in po meri naredilo oblačilo. Po letu 2000 pa je delovne obleke šivalo podjetje iz Slovenj Gradca. Tudi oni so za vsakega dijaka ukrojili in sešili delovno obleko po meri. Izjemoma je morda kdaj kakšna mama ali drugi sorodnik zašil na primer bele hlače na elastiko, če je dijak stare prerasel.«

Slika 5: Razstava ročnih del ob 10-letnici SZŠ Celje leta 1964 (Šolski arhiv, 26. 2. 2020)

5. Ali so morali dijaki uniforme kupiti sami?

»Kako je bilo ob ustanovitvi šole, žal ne vem. Dijaki oziroma njihovi skrbniki so in še vedno kupujejo uniforme, ki jih priskrbi šola. Včasih so strošek za delovne obleke plačali v šoli z gotovino. Šola je zbrane zneske nakazovala dobavitelju. Danes poslovanje poteka brezgotovinsko. Ko je storitev plačana, dijak prejme delovno obleko.«

6. Koliko uniform so imeli dijaki?

»Spomnim se, da sem v prvem letniku imela samo eno delovno obleko. Ni je bilo preveč prijetno nositi cele dneve. Pogosto sem jo odnesla sredi tedna domov. Mama jo je oprala in posušila na radiatorju, zjutraj pa me je čakala zlikana, da sem jo odnesla nazaj v šolo. Konec tedna sem za higieno delovne obleke pogosto poskrbela sama. V drugem letniku sem naročila še eno. Nove kroje delovnih oblek, modro haljo z ruskim ovratnikom, smo morali obvezno naročiti dvojno.«

7. Morda veste, iz katerih materialov so bile uniforme?

»Delovna oblačila prve generacije so bila iz malo bolj grobega belega bombaža in precej neudobna. Kasneje so bila iz pralnega bolj finega, predvsem pa mehkejšega bombaža v modro-beli kombinaciji. Takšna sem v začetku šolanja nosila tudi sama. Blago za modre halje z ruskim ovratnikom pa je že vsebovalo nekaj sintetičnih vlaken in se skoraj ni mečkalo.«

8. Kakšne so bile posledice/kazni, če dijaki niso prišli v šolo v uniformah?

»Če je dijak pozabil delovno obleko doma, ni smel sodelovati pri praktičnem pouku v bolnišnici. Vsak izostanek od praktičnega pouka je bilo potrebno nadomestiti. Sicer dijak ni imel opravljenega letnika in je moral neopravljene ure nadomestiti v času letnih počitnic. Nezaslišano je bilo, da smo prihajali k vajam v zmečkanih oblačilih.

Kdor pri pouku v razredu ni imel na sebi delovne obleke, je bil opozorjen. Ob večkratnem ponavljanju kršitev je padel tudi kakšen opomin. Ukorov se ne spomnim. Kršitev nismo upali ponavljati. V višjih letnikih smo se radi zadnje ure pouka preoblekli v civilna oblačila. V poznih popoldanskih urah so nas namreč poučevali zunanji predavatelji, ki jim je bilo vseeno, kako smo oblečeni pri pouku. Vozači so s tem pridobili na času in jim ni bilo potrebno vso pot teči, da bi pravočasno prišli na vlak ali avtobus.«

9. Kako so se profesorji včasih razlikovali od dijakov?

»Profesorice so v razredu nosile klasična oblačila, največkrat obleke ali dvodelne kostime, pod njimi pa srajčne ali pletene bluze. Spomladi in jeseni, ko je bilo topleje, so jakne odložile. V zimskem času so krila zamenjale hlače. Nekatere so z oblačenjem sledile sodobnim modnim trendom, vendar je dolžina kril in oblek ostajala malo pod kolenom. V šolo niso prihajale v kavbojkah. Na športni dan so prišle oblečene bolj športno.

Profesorji so večinoma nosili klasične moške obleke z enobarvno srajco in kravato. Nekaterim je bil ljubši športni slog. Suknjič in hlače je dopolnjeval puli ali nevpadljiva

karirasta srajca. Zdravniki, ki so bili zunanji sodelavci šole, so prihajali k pouku v delovnih plaščih, hlačah in tetra srajcah v beli barvi. Zdravnice pa v belih dvodelnih kostimih ter belih majčkah.

V bolnišnici so učiteljice praktičnega pouka nosile dvodelne modre kostime z belim ovratnikom, v šolskih kabinetih pa pretežno klasične bele delovne plašče. V času mojega šolanja smo za njihova delovna oblačila morali poskrbeti dijaki v času dežurstva. Oprana oblačila smo obešati na podstrešju, suha pa pobrali in jih zlikali, v za to namenjenem šolskem prostoru. Oblačila smo obesili na obešalnike. Danes si je kaj takšnega težko predstavljati, a tedaj se nihče ni upal upreti in reči: »Tega pa ne bom počel«. V tem primeru bi zagotovo prejel ukor.«

Slika 6: Skupinska slika na šolskem izletu leta 1992 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)

10. Kako so se razlikovale uniforme včasih in danes?

»Meni je vsaka uniforma lepa, tista nekoč in ta danes. Simbolizira neko eleganco in prepoznavnost poklica v določenem delovnem okolju ter nudi osebno zaščito pri delu. Nekoč so bila v modi krila, ženske niso nosile hlač. Spomnim se kolegice, ki je šlo obiskovala v 60 letih, ko so dekleta izven šole nosila obleke in krila nad koleno, dolžina šolske uniforme pa je segala do sredine meč. Dejala je, da so si s sošolkami do četrtega letnika »uspešno« skrajšale dolžino delovne obleke nad koleno brez posledic. So pač malo »zrasle« v treh šolskih letih. V mojem obdobju je bil moderen midi in so delovne obleke segale pod koleno. Materiali niso bili prožni in zato so bili manj udobni. Današnji hlačni kompleti so udobnejši, praktični in zelo priljubljeni pri vseh generacijah dijakov. Zadnji modeli delovnih oblek, ki jih nosijo naši dijaki, so tudi za oko zelo privlačni.«

11. Koliko dijakov je bilo na začetku ustanovitve šole?

»V šolskem letu 1954/55 so v prvo generacijo vpisali 52 gojenk, kot so jih takrat poimenovali. Šolanje je uspešno zaključilo 38 gojenk. Vpis je potekal vsako drugo leto. Od leta 1966/77 pa je vpis potekal vsako leto, takoj po osnovni šoli. Do tedaj so prihajala v šolo dekleta z osemnajstimi leti. Sama sem bila generacija, ko so na šoli prvič vpisali tri oddelke prvega letnika. V oddelku nas je bilo na začetku štirideset, zaključilo nas je 30. Danes je na šoli 1054 dijakov v štirih izobraževalnih programih.«

12. Menite, da je bilo koristno zamenjati uniforme za civilna oblačila?

»Da, v razredu. Poznala sem tedanji šolski režim in sem prepričana, da so morali imeti dijaki leta 1982 zelo močne argumente, s katerimi so prepričali ravnatelja in učiteljski zbor za ukinitvev obveznega nošenja delovne obleke pri pouku. Prvi vidik je zagotovo higiena. Dijaki so imeli dve delovni obleki, eno so nosili v razredu, drugo pri praktičnem pouku. Potem je tu udobnost, toplota. Tedanja šolska stavba ni bila energetsko učinkovita. Domača in barvno pestrejša oblačila psihološko dobro vplivajo na delo, razmišljanje ...

Nošenje delovne obleke v zdravstvenih ustanovah je bilo, je in bo tudi v prihodnje za vse dijake obvezno. Je del obvezne osebne zaščitne opreme in prav je tako.«

Slika 7: Dijakinje z ravnateljico in razredničarko leta 1966 (šolski arhiv, 27. 2. 2020)

13. Ali so že na začetku šolo obiskovali dijaki ali so bile same dijakinje?

»Stroka je bila v zdravstveni negi dolgo na strani žensk. Prvi dijak je šolski prag prestopil v letu 1970/71. Še v času nekega neizprosnega in strogega šolskega režima. Prejel je naziv medicinski tehnik. Za mnoge je tedaj nepredstavlljivo v zdravstvu postalo resničnost. V moji generaciji so bili štirje fantje. Število novo vpisanih fantov je iz leta v leto naraščalo. Če so bili fantje nekoč težje zaposljivi v zdravstvu, so v zdajšnjem času zelo zaželeni. Danes fantovska populacija predstavlja 25 % vseh dijakov na šoli.«

Slika 8: Dijakinje pri pouku leta 1965 (šolski arhiv 26. 2. 2020)

3.6 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA

Za pridobitev verodostojnih podatkov, ki bi pomagali potrditi ali ovreči hipoteze, sem se odločila za anketni vprašalnik, ki so ga izpolnili dijaki Srednje zdravstvene šole Celje, od tega 108 deklet in 24 fantov. Anketirane osebe so stare med 16 in 18 let.

Pri prvem vprašanju sem želela izvedeti, kako v življenju na splošno dojemajo samega sebe. 20 % dijakov meni, da so uspešni, 61 % jih meni, da so pretežno uspešni, 1 % jih misli, da so pretežno neuspešni, 3 % so odgovorili, da se dojemajo za neuspešnega in 15 % dijakov ne ve, kako dojemajo samega sebe.

Prva hipoteza, ki se glasi, da **polovica anketiranih dijakov meni, da se počutje izraža v oblačenju**, je ovržena, saj se 43 % dijakov oblači po počutju, 9 % se ne, 11 % ne ve in 37 % jih je obkrožilo mogoče. Odgovor da so potrdili z odgovori, kot so: če imajo boljša oblačila, so bolj samozavestni, bolj sproščeni, vpliva na njihovo razpoloženje, če imajo oblečena temnejša oblačila, so bolj žalostni, in žive barve, da so boljše volje.

Tretje vprašanje se je glasilo, ali tvoje počutje vpliva na oblačila, ki jih nosiš, in 22 % dijakov oblačilo pogosto izbere glede na počutje, 70 % oblačila ne izbere naključno, 4 % jih ne ve, kako vplivajo oblačila, in 4 % dijakov je pod odgovor drugo napisalo, da se vsako jutro zbudijo veseli, da nosijo vedno črno in njihovo počutje včasih vpliva na oblačila, ki jih nosijo.

Pri četrtem vprašanju so dijaki morali oceniti od 1 do 4, kako po njihovem mnenju obleka vpliva na :

Na njihovo počutje, pri katerem je 10 % dijakov odgovorilo, da nič ne vpliva, 24 % jih meni, da malo vpliva, 39 % jih meni da precej vpliva ter 27 % jih je ocenilo, da močno vpliva na njih.

Na njihovo uspešnost ocenjuje 27 % dijakov, da nič ne vpliva, na 39 % dijakov vpliva malo, 23 % jih ocenjuje, da precej vpliva in 11 % dijakov da močno vpliva.

Na samozavest 6 % dijakov nič ne vpliva, na 6 % vpliva malo, 27 % meni, da precej vpliva in na 61 % dijakov močno vpliva.

Na občutek sprejetosti na 11 % dijakov ne vpliva nič, 23 % dijakov meni, da malo vpliva, 26 % meni, da precej vpliva in na 40 % dijakov močno vpliva.

Po mnenju 5 % dijakov na ustvarjanje prvega vtisa obleka ne vpliva nič, 9 % jih meni, da vpliva malo, 24 % jih meni, da precej vpliva in na 62 % dijakov močno vpliva.

Druga hipoteza se glasi, da manj kot polovica anketiranih dijakov ne ve ali samo delno ve, iz katerih materialov je sestavljeno oblačilo, ki ga nosijo. Hipotezo sem **potrdila**, ker 53 % dijakov delno, 24 % jih ne, 23 % jih ve, iz katerih materialov je oblačilo, ki ga nosijo sestavljeno.

Šesto vprašanje se glasi, kateri material je naraven. Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov. Na navedeno vprašanje je odgovarjalo 90 dijakov, ki so podali skupaj 195 odgovorov. Kot naravni material je najbolj prepoznan bombaž, 40% odgovorov, sledi ovčja volna, 30% odgovorov, in svila, 25% odgovorov. Viskoza kot naravni material sta izbrala dva anketirana dijaka 5% je izbralo poliester, poliamida pa ni izbral nihče.

Tretja hipoteza se glasi, da ima več kot polovica anketiranih dijakov v omari kos oblačila priznane blagovne znamke. Hipoteza je bila **potrjena**, ker je 83 % dijakov odgovorilo, da ima v omari kos oblačila priznane blagovne znamke, 12 % jih nima in 5 % jih ne ve, ali ga imajo.

Osmo vprašanje se glasi, kakšno je tvoje mnenje glede oblačil priznanih blagovnih znamk. 11 % dijakov meni, da je to potrata denarja, 37 % da plačaš samo znamko, 15 %, da so iz boljšega materiala, 8 %, da so bolj natančno izdelana, 26 % dijakov nima posebnega mnenja in 2 % dijakov sta izbrala odgovor drugo in napisala, da so bolj udobna in da v njih izgledaš boljše.

Četrta hipoteza se glasi, da več kot polovica anketiranih dijakov meni, da dijaki sodijo druge dijake po načinu oblačenja. Hipotezo sem **potrdila**, saj je 58 % dijakov odgovorilo da, 7 % ne, 8 % ne vem, 27 % pa mogoče. Odgovor da so utemeljili z odgovori, kot so: tisti, ki nosijo oblačila priznanih znamk so bogatejših, so bolj priljubljeni, nekateri se norčujejo iz tistih, ki imajo slabša oblačila, če si bolj oblečen si bolj sprejet v družbi.

Deseto vprašanje se glasi, ali meniš, da se način oblačenja jih razlikuje glede na šolo, ki jo nekdo obiskuje. 28 % dijakov je odgovorilo da se, 50 % meni, da se ne, 7 % jih ne ve in 15 % dijakov misli, da mogoče. Odgovor da, so utemeljili, da nekatere šole zahtevajo nošenje uniforme, strokovne šole so bolj urejene in da imajo gimnazije drugačen stil.

Enajsto vprašanje se glasi, kakšen stil imaš rad/a in 13 % dijakov je odgovorilo, da rad/a izstopa, 28 % je raje manj vidnih, 17 % jih ne ve, 40 % je vseeno in 2 % dijakov

je pod drugo napisalo, da imajo radi različne stile, da se počutijo v oblačilih udobno in da je odvisno od njihovega dneva.

Pri dvanajstem vprašanju so dijaki ocenili od 1 do 4, kako na stil oblačenja vplivajo različne osebe.

Starši po mnenju 45 % dijakov nič ne vplivajo, 38 % jih meni, da malo vpliva, 15 % jih meni, da imajo precejšen vpliv in 2 % da močno vpliva.

26 % dijakov meni, da fant/dekle nič ne vpliva na stil oblačenja, 36 % meni, da vpliva malo, 26 % jih meni, da precej vpliva, in 12 %, da močno vpliva.

27% dijakov meni, da najboljši/a prijateljica/prijatelj nič ne vpliva, 45 % jih meni, da malo vpliva, 23 % jih ocenjuje, da precej vpliva in 5 % dijakov meni, da močno vpliva.

Vrstniki po mnenju 22 % dijakov ne vplivajo nič na stil oblačenja, 23 % jih meni, da malo vplivajo, 32 % jih meni, da precej vpliva, in 23 % močno vplivajo na stil oblačenja.

Televizijske reklame na 38 % dijakov nič ne vplivajo, 31 % jih meni, da vplivajo malo, 20 % jih meni, da precej vplivajo in 11 % dijakov meni, da močno vpliva.

30 % dijakov meni, da slavne osebnosti nič ne vplivajo na stil oblačenja, 29 % jih meni, da malo vpliva, 32 % jih meni, da precej in 22 % dijakov meni, da močno vplivajo.

Peta hipoteza se glasi: menim, **da več kot polovica anketirancev odvrže oblačila v navadne smeti**. To hipotezo sem **ovrgla**, saj samo trinajst (10 %) dijakov odvrže oblačila v navadne smeti, eden (1 %) jih reciklira, devetnajst (14 %) jih odnese v zabojnike, namenjene oblačilom, petinsedemdeset (57 %) jih podari, osem (6 %) jih odnese na Rdeči križ Slovenije in šestnajst (12 %) dijakov je zbralo odgovor drugo in napisalo, da jih nosijo za doma, jih pustijo v omari, jih uporabljajo za sprehajanje psa, jih shranijo za mlajše brate/sestre.

Pri zadnjem vprašanju so imeli dijaki možnost na kratko opisati, kakšna oblačila kupujejo in kakšno je njihovo mnenje o cenah oblačil. Napisali so, da kupujejo oblačila, v katerih se počutijo dobro, ki so jim všeč, se jim zdijo kvalitetna, menijo, da so cene oblačil visoke, kupujejo v trgovinah, kjer oblačila niso tako draga.

Gospa Salobir je na vprašanja zelo izčrpno odgovorila. Iz intervjuja sem ugotovila razlike med danes in nekoč. Danes imajo dijaki bolj sproščeno oblačenje, ni očitnih razlik med oblačenjem dijakov in profesorjev, vsak ima lahko svoj stil, ni barvnih omejitev. Podobno pa je, da so morali in da tudi sedaj imamo uniforme pri praksi in da moramo imeti urejene nohte. Danes je na Srednji zdravstveni šoli Celje precej več dijakov kot včasih. Dijakinje včasih niso smele imeti vpadljivega ličenja, prav tako ga danes pri praksi ne smemo imeti. Na praksi ne smemo imeti nakita prav tako ga včasih niso smeli imeti.

4 ZAKLJUČEK

Obleka spremlja človeka že od samega začetka in nas tudi vedno bo. Moda se iz obdobja do obdobja spreminja, človek pa sledi njenim trendom. Trendi se spreminjajo iz meseca v mesec, zato je treba dobro premisliti, preden kupujemo po "zadnjem" trendu, saj moremo vedeti, da bo čez mesec že drug trend. Zavedati se je treba, da za izdelavo vsake majice porabimo 1000l vode, kar je ogromno. Ker v Sloveniji nimamo takšne industrije, ki bi zadoščala našim potrebam in ker je delovna sila predraga je veliko uvažanja tekstilnih izdelkov v Slovenijo, za kar gre tudi veliko nafte in z njo onesnažujemo okolje.

Na Srednji zdravstveni šoli Celje ni bilo vedno dovoljeno oblačenje v civilna oblačila. Kar nekaj časa so morali dijaki hoditi v delovnih oblekah, in to je bilo za okolje boljše. Danes moramo biti v delovnih oblekah samo pri praktičnem pouku v kabinetih in v bolnišnici. Iskreno povedano si ne predstavljam, da bi morala ves dan hoditi v delovni obleki in da bi izgledala tako kot vsi ostali. Po obleki se tudi veliko ljudi razlikuje, kar je dobro in slabo. Veliko dijakov ima prevelike predsodke zaradi tega, ker imajo nekateri večino časa ista oblačila, oblačila, ki so stara... Veliko pogledov pa so deležni tudi tisti, ki imajo drugačen stil.

Preden sem izvedla anketo in intervju, sem imela svoje mnenje, ki ga po končani raziskovalni nalogi nisem spremenila, sem ga samo utrdila. Moje mnenje je bilo, da dijaki sodijo druge dijake po njihovem stilu oblačenja brez utemeljenih razlogov, mislila sem si, da dijaki ne vedo, iz katerih materialov so oblačila, ki jih nosijo. Prav tako sem menila, da ima skoraj vsak dijak v omari kos firmiranega oblačila, saj jih nosijo za kakšne posebne priložnosti, kadar želijo malo izstopati. Pri vprašanju, ali dijaki sodijo druge dijake po oblačenju, me odgovori niso presenetili, veliko dijakov sodi druge dijake in ne samo, da se med seboj sodijo dijaki, ampak se po oblačenju sodijo vsi ljudje. Na trgu je vedno več priznanih blagovnih znamk, ki so dražja od tistih, ki niso blagovne znamke, je pa lahko kvaliteta veliko slabša od tistih, ki so cenejša. Iz rezultatov pa je bilo razvidno, da samo 10 % dijakov oblačila odvrže v navadne smeti, kar je pohvalno. Glede na rezultate veliko dijakov meni, da obleka precej vpliva ali močno vpliva na njihovo počutje, prav tako veliko dijakov meni, da obleka precej oz. močno vpliva na njihovo samozavest, občutek sprejetosti ter ustvarjanje prvega vtisa.

Moji cilji so bili, da bi dijaki z vprašanji, ki sem jim jih zastavila razmislili, ali je vredno zapraviti toliko denarja za oblačila in ali je prav soditi ljudi po njihovem izgledu.

Pri intervjuju sem izvedela, kako je bilo včasih in kako je danes. Veliko stvari se je spremenilo.

Menim, da se ljudi ne bi smelo soditi po zunanosti. Veliko ljudi si ne more privoščiti vsak mesec ali leto novih oblačil. Na šoli je veliko dijakov katerim starši ne morejo privoščiti dragih oblačil, jim pa dajo kar lahko. Vsak starš, da svojemu otroku tisto, kar lahko in tega bi se morali zavedati vsi dijaki, takrat bi začeli drugače gledati na tiste, ki imajo manj.

Pri raziskovalni nalogi sem ugotovila, da na dijake oblačila preveč vplivajo. Veliko dijakov pa meni, da so oblačila blagovnih priznanih znamk potrata denarja in da niso nič boljše kvalitete vendar jih ima še vedno 83 % dijakov kakšen tak kos v omari.

5 VIRI

RAJAR, Breda: Enciklopedija mode: 1840-1990. 2. izdaja. Ljubljana: DZS, 1994. 265 str.

Srednja zdravstvena šola Celje: Zbornik ob 60 letnici Srednje zdravstvene šole Celje. Izdala Srednja zdravstvena šola Celje, 2015, str. 17-19.

A. S. H. Modna industrija najhujša onesnaževalka okolja

Pridobljeno s:

https://svetkapitala.delo.si/trendi/modna-industrija-najhujsa-onesnazevalka-okolja-242791?fbclid=IwAR3wEEHvIvFS1ZSZHJNm2Cq3wYw-H6_9bvflLDP-JP7KNY_Jp-GdFaSym6A (27. 2. 2020)

Materiali, ki se uporabljajo pri izdelavi perila

Pridobljeno s https://komet-metlika.si/nasveti/vzdrzevanje_perila/materiali/ (27. 2. 2020)

Oblačenje in moda skozi zgodovino

Pridobljeno s:

<http://web.sccelje.si/tomi/seminarske2007/VisokaModa/oblačenje%20in%20moda%20skozi%20zgodovino.html> (27. 2. 2020)

Spoznajte materiale, ki jih nosite vsak dan.

Pridobljeno s:

<https://maribor24.si/lajfstajl/spoznajte-materiale-ki-jih-nosite-vsak-dan?fbclid=IwAR19JQn7VuaCfn3t2Q1Cf92UvwJLX3JZJc9fZ8GvitkjVpu4czliVJ5LuMU> (27. 2. 2020)

Urška smolej Moda in mladi

Pridobljeno s:

<http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Smolej-Urska.PDF>

<http://testziri2.splet.arnes.si/files/2016/02/Moda-skozi-%C4%8Das.pdf> (27. 2. 2020)

Vpliv hitre mode na okolje

Pridobljeno s:

https://www.liliinroza.si/blog/vpliv-hitre-mode-na-okolje?fbclid=IwAR0MujDFE7KX_luHBNpImPipoKL70OmRWZyF-DQN20CHJ1FRXxZfjtBS788 (27. 2. 2020)

Rabljen testil

Pridobljeno s:

<https://www.surovina.si/prezem/rabljeni-tekstil> (27. 2. 2020)

5.1 VIRI SLIK

Šolski arhiv Slika 1: Srednja zdravstvena šola v Celju leta 2019 (27. 2. 2020)

Šolski arhiv Slika 2: Skupinska slika dijakinj leta 1974 (26. 2. 2020)

Arhiv Zdenke Salobir Slika 3: Slika 1. c iz leta 1977 (27. 2. 2020)

Šolski arhiv Slika 4: Delovne obleke 2006 (27. 2. 2020)

Šolski arhiv Slika 5: Razstava ročnih del ob 10-letnici SZŠ Celje leta 1964 (26. 2. 2020)

Šolski arhiv Slika 6: Skupinska slika na šolskem izletu leta 1992 (27. 2. 2020)

Šolski arhiv Slika 7: Dijakinje z ravnateljico in razredničarko leta 1966 (27. 2. 2020)

Šolski arhiv Slika 8: Dijakinje pri pouku leta 1965 (26. 2. 2020)

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

ANKETNI VPRAŠALNIK: DIJAKI IN OBLAČILA

Sem Sara Kovče, dijakinja 3. letnika Srednje zdravstvene šole Celje. Odločila sem se raziskati ali je stil oblačenja povezan s počutjem dijakov, kako dobro dijaki vedo, kaj oblačijo in kaj mislijo o bolj oziroma manj priznanih blagovnih znamkah. Da bom raziskovalno nalogo lahko naredila, Vas prosim za pomoč pri izpolnitvi anonimnega anketnega vprašalnika. Pri vsakem vprašanju je možen samo en odgovor, razen tam, kjer je to posebej napisano.

Datum izpolnjevanja anketnega vprašalnik : _____

Srednja šola, ki jo obiskuješ: _____

Spol (obkrožite): M Ž

1. Kako v življenju na splošno dojemaš samega sebe?

- a) sem uspešen
- b) sem pretežno uspešen
- c) sem pretežno neuspešen
- d) sem neuspešen
- e) ne vem
- f) drugo (napiši): _____

2. Se ti zdi da, se počutje dijakov izraža v njihovem oblačenju?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem
- d) mogoče
- e) Če

DA,

kako? _____

3. Ali tvoje počutje vpliva na oblačila, ki jih nosiš (npr. temnejša oblačila nosim, kadar sem žalosten/a ali svetlejša kadar sem vesel/a) ?

- a) da, oblačila pogosto izberem glede na počutje
- b) ne, oblačila izberem naključno
- c) ne vem
- d) drugo (napiši): _____

4. Oceni z oceno od 1 do 4, kako po tvojem mnenju obleka vpliva na

	nič ne vpliva	malo vpliva	precej vpliva	močno vpliva
1. Počutje	1	2	3	4
2. Uspešnost	1	2	3	4
3. Samozavest	1	2	3	4
4. Občutek sprejetosti	1	2	3	4
5. Ustvarjanje prvega vtisa	1	2	3	4

5. Ali veš iz katerih materialov je sestavljeno oblačilo, ki ga nosiš?

- a) da
- b) ne
- c) delno

6. Če si na prejšnje vprašanje odgovoril/a z da :

Kateri material je naravni material? (možnih je več odgovorov)

- a) bombaž
- b) poliester
- c) svila
- d) poliamid
- e) ovčja volna
- f) viskoza

7. Ali imaš v omari kakšen kos oblačila priznane blagovne znamke?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

8. Kakšno je tvoje mnenje glede oblačil priznanih blagovnih znamk?

- a) potrata denarja
- b) plačaš samo znamko
- c) so iz boljšega materiala
- d) so bolj natančno izdelana
- e) nimam posebnega mnenja
- f) drugo (napiši): _____

9. Ali meniš, da dijaki sodijo druge dijake po načinu oblačenja?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem
- d) mogoče
- e) Če DA, kako? _____

10. Ali meniš, da se način oblačenja razlikuje glede na šolo, ki jo nekdo obiskuje?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem
- d) mogoče

e) Če DA, kak se kaže razlika? _____

11. Kakšen stil imaš rad/a ?

- a) rad/a izstopam
- b) rajši sem majn viden/a
- c) ne vem
- d) vseeno mi je
- e) drugo(napiši): _____

12. Oceni z oceno od 1 do 4, kako po tvojem mnenju na tvoj stil oblačenja vplivajo:

	nič ne vpliva	malo vpliva	precej vpliva	močno vpliva
1. Starši	1	2	3	4
2. Fant/dekle	1	2	3	4
3. Najboljša prijateljica	1	2	3	4
4. Vrstniki	1	2	3	4
5. Televizijske reklame	1	2	3	4
6. Slavne osebnosti	1	2	3	4

13. Kaj narediš z oblačili, ki jih več ne nosiš?

- a) Odvržem jih v navadne smeti
- b) jih recikliram
- c) jih odnesem v zabojnike, namenjene oblačilom
- d) jih podarim
- e) odnesem na Rdeči križ Slovenije
- f) drugo (napiši):

14. Ali lahko na kratko napišeš, kakšne oblačila kupuješ in kakšno je tvoje mnenje o cenah oblačil?

Zahvaljujem se vam za sodelovanje.